

Suudi Arabistan’da KDV Kanunu yayımlandı¹

Cihat Tarık Koç
Berkin Özhan

Giriş

Katma değer vergisi (veya KDV), işletmeler tarafından birkaç istisna dışında satın alınan ve satılan tüm mal ve hizmetlerde uygulanan dolaylı bir vergidir. KDV, dünya bütçeleri için güvenilir bir gelir kaynağı olarak 160'dan fazla ülkede uygulanmaktadır. Bir süredir KDV uygulamasına geçmeyi hedefleyen Suudi Arabistan’da Zekât ve Vergi Genel Müdürlüğü (General Authority of Zakat and Tax - GAZT), kısa bir süre önce, kamu istişarelerine yönelik portalında Katma Değer Vergisi Uygulama Yönetmeliği'nin taslağını iki dilde (Arapça ve İngilizce) yayınladı. KDV yasının nihai versiyonunun Suudi Gazetesi'nde resmi olarak yayınlanmasıyla işletmeler, faaliyetlerini değerlendirebilmeli ve 1 Ocak 2018'de başlamış KDV uygulamasına hazırlanmalıdır. KDV'nin ilk aşamada uygulanmaya başlanma oranı %5 ve yüzde 0% oldu. Yazıda KDV Uygulaması Yönetmeliği'nin detayları açıklanmaktadır.

Ana hükümler

- Küçük işletmelerin GAZT tescili

Cirosu 1 milyon SAR'ın (yaklaşık 267.000 ABD Doları) altındaki küçük işletmelere GAZT'a kayıt olmak için 1 Ocak 2019 tarihine kadar bir yıl ek süre verilecek. Bu sayede, küçük işletmelerin yeni KDV sistemine hazırlanmaları kolaylaşması düşünüyor.

Yönetmelik, Eylül 2017'den itibaren başlayan zorunlu elektronik kayıtların gerekliliklerini ve şartlarını ortaya koyuyor. Tarihin Eylül 2017 olarak belirlenmesine rağmen GAZT, büyük işletmelerin (geliri 40 milyon SAR'ı aşan – yaklaşık 10,7 ABD Doları) ve çok büyük işletmelerin (geliri 2 milyar SAR'ı aşan) elektronik ortama kayıt edilme sürecine Eylül'den önce başlamıştı.

- KDV gruplama

Bir grup şirket müşterek kontrolün (mülkiyet kontrolü) % 50'den fazlasını paylaşırsa, KDV gruplaması uygulanması kararlaştırıldı. Yönetmeliğin KDV gruplama ile ilgili koyduğu hükümler, vergiden kaçınma tehdidinin önüne geçmek için alınan önlemleri de içermektedir. Bu önlemlerle beraber, KDV grubunun temel amacının bir vergi avantajı elde etmek olması durumunda, KDV grubunun askıya alınması veya yasaklanması söz konusu olabilecek. Ancak bu vergiden kaçınmayı önleme tedbirlerine rağmen, mükelleflerin ve vergi gruplarının vergi avantajı elde etme niyetlerini ölçmek güç olacağından, ilerisi için vergi davalarının sıkça görüleceği ihtimali ortaya çıkmaktadır.

¹ Bu makale, EY tarafından periyodik olarak yayımlanan *TradeWatch* dergisinin Eylül, 2017 (Volume 16, Issue 3) sayısında yayımlanan “Saudi Arabian Tax Authority releases VAT Implementing Regulations for public consultation” başlıklı makale baz alınarak hazırlanmıştır.

- Finansal hizmetlerin tedariki

İslami finans ürünleri de dâhil olmak üzere finansal hizmetlerin tedariki, KDV'den muaftır. Bankalar tarafından verilen açık ödemeler, komisyon veya ticari indirimler hizmetleri için alınan ücretler, standart oran üzerinden KDV'ye tabi olacak. Sigorta hizmetlerinden hayat sigortası KDV'den muaf tutulurken, genel sigortanın standart KDV oranına tabi olunması kararlaştırıldı.

- Konut tedariki

Konut niteliğindeki gayrimenkullerin kiralanması veya belgelendirilmesi (oteller, hanlar, pansiyonlar, moteller, residence daireleri veya diğer geçici konutlar hariç) KDV'den muaftır.

- Tıbbi malzemeler

Bir kişiye yetkili bir reçeteyle kişisel kullanım için dağıtılan nitelikli ilaçlar (Sağlık Bakanlığı tarafından onaylanan ilaç listeleri) veya tıbbi ürünler (Suudi Gıda ve İlaç Otoritesi (SFDA) tarafından lisanslanan mallar) sıfır oranlı vergiye tabi olacaktır. Ancak bu dağıtım kayıtlı bir eczacı, SFDA lisanslı bir distribütör, birincil sağlık merkezi veya bir hastanede gerçekleştirilmelidir.

Ancak, tedarik zinciri ön aşamalarında bulunan ve yukarıdaki şartlara uymayan malzemeler vergilendirilecek. Buna göre, muafiyetin veya "0" oranlı verginin yalnızca tedarikin bireysel alıcılara sağlanacağı durumlarda uygulanmasına karar verildi.

- Devlet makamları

Devlet makamlarının ekonomik faaliyet yürütmediği kabul edilmektedir. Bu nedenle, KDV mükellefiyeti tahsis ettirme zorunlulukları bulunmamaktadır. Bununla birlikte, eğer özel sektörle rekabet halinde mal ve hizmetlerin arzına katılıyorsa, ekonomik faaliyette bulunmuş sayılacaklardır. Bu gibi durumlarda gerek görülen minimum mükellefiyet şartlarını sağladıkları takdirde, mükellefiyet tesis etmeleri gerekecektir. Devlet makamları, sıfır orana tabi malların tedarikçilerine sunabilecekleri bir belge almak için vergi idaresine başvurabilir. Buna dayanarak, söz konusu devlet kurumu aynı zamanda sorumlu sıfatıyla KDV hesaplayabilir.

- İşletme devri

İşletme devri durumlarında, ekonomik faaliyet transferi gerçekleştiğinde, belirli koşullar sağlandığı takdirde işlem KDV'ye tabi olmayacaktır. Diğer KDV yargı sistemlerinde işletme devri işlemlerinin en tartışmalı işlemler arasında olduğunu göz önüne alındığında, bu durum olumlu bir gelişme olarak ön plana çıkmaktadır.

- İthalat

İthal mallara ilişkin KDV, eşyanın ülkeye girişi sırasında ödenecektir. Özel ihtiyaçları olanlar için belirli kişisel eşyaların veya 10.000 Suudi Arabistan Riyalinden (yaklaşık 2.600 ABD Doları) daha düşük değere sahip malların ithalat işlemlerinde ise belli istisnalar uygulanabilir, ancak bu durum bazı sınırlamalara tabidir.

İthalatçılar, KDV ödemelerini girişte Gümrük İdaresine yapmak yerine KDV beyannamesiyle yapabilmek için izin başvurusunda bulunabilirler.

- Sorumlu sıfatıyla KDV hesaplama

12 ay boyunca uyumlu vergi mükellefi olduğu kanıtlanmış bir geçmişe sahip olan Mükellefler, Suudi Arabistan'a yapacakları mal ithalatı üzerinden KDV'yi sorumlu sıfatıyla beyan şeklinde ödeyebilirler.

- KDV hesaplama yöntemi

Kullanılmış motorlu araçları tedarik eden mükellefler KDV hesaplamasında kar marjı yöntemini kullanabilirler.

- Kupon tedariki

Kupon (kupon, para benzeri, bilet, lisans, izin, pass) tedariki, kupon bedelinin kuponun nominal değerine eşit veya bu değer altında olması durumunda KDV'ye tabi tutulmayacaktır.

- İndirilecek KDV

Mükellefiyet tesisinden önce altı aya kadar yapılan satın almalarda KDV'yi indirebilmek için özel kuralların uygulanması gerekmektedir. Diğer taraftan KDV aşağıda belirtilen durumlarda indirilemeyebilir:

- Eğlence, spor veya kültürel etkinlikler
- Otellerde, restoranlarda ve benzeri yerlerdeki yiyecek-içecek hizmeti
- Kullanılmış veya özel kullanıma açılmış motorlu taşıtların satın alınması veya kiralanması (kısıtlı motorlu araçlar), kısıtlı motorlu taşıtlar ve diğer özel veya ticari olmayan mallar ve hizmetler ile ilgili masraflar

Mükellefiyetten önce altı aya kadar yapılan satın almalar için KDV'yi indirebilmek için özel kuralların uygulanması gerekliliği burada dikkat çekmektedir.

- İndirme metodolojisi

“Doğrudan olmayan” olarak atfedilen satın almalar için nispi indirim, bir önceki takvim yılının vergiye tabi satışlarının aynı dönem toplam satışların sayısına bölünmesine dayanmaktadır. Sermaye varlıkları ise bu hesaplamadan hariç tutulmaktadır. Gerçek miktarlar belli olduğunda nihai vergi beyannamesinde düzeltmelerin yapılması gerekecektir. Bu durumda mükellefler alternatif metotlara başvurabilir; ancak, “de minimus” kuralının olmaması göz önünde bulundurulmalıdır.

- Sermaye varlıkları

Sermaye varlıklarının kullanımındaki değişikliğe ilişkin olarak indirilecek vergi alacaklarının indirimi için düzeltme süresi maddi ve maddi olmayan sermaye varlıkları için altı yıl, taşınmaz sermaye varlıkları için on yıl, veya sermaye varlığının faydalı ömrünün altı veya on yıldan az olduğu durumlarda söz konusu sermaye varlığının faydalı ömrü olarak belirlenmiştir. Buna ilişkin düzeltmelerin her 12 ayda bir yapılması gerekmektedir.

- Vergi faturaları

Vergi faturalarının vergiyi doğuran olayın meydana geldiği ayı takip eden her ayın on beşinci gününde düzenlenmesi gerekmektedir. Bu durumun tedarikçilerin vergi faturalarını düzenlenmesini geciktirmesi durumunda sorun oluşturabileceği beklenmektedir.

Ödenecek KDV tutarının (Suudi riyali olarak) Arapça gösterilmesi gerekmektedir. Diğer yandan müşterinin Vergi Sicil Numarasının ise faturada gösterilmesi gerekli görülmemiştir. Basitleştirilmiş vergi faturası gereksinimleri arasında ödenecek vergi tutarının veya vergi dâhil tutarın belirtilmesi de yer almaktadır.

- Borç ve alacak dekontları (Debit ve credit note)

Borç ve alacak dekontları için öngörülen şartlara yönetmelikte detaylı olarak yer verilmiştir. Bu belgelerde, vergi faturasının sıra numarasına atıfta bulunulması gerekmektedir.

- Beyanname detayları

Vergi beyannamesi aşağıdaki detayları içermelidir;

- Vergiye tabi ve sıfır oranlı işlemlerin toplam değeri
- Toplam satın alımlar
- Toplam indirilecek KDV
- Nominal işlemlerin toplam değeri
- Sorumlu sıfatıyla ödemeye tabi işlemlerin toplam değeri
- İç işlemlerin toplam değeri
- İthal işlemlerdeki toplam vergi
- Muaf işlemlerin toplam değeri
- Diğer işlemler
- Düzeltmelerin değeri (indirilecek KDV'nin nispi indirimi)
- Sermaye varlıkları kullanımının değişimine ilişkin düzeltme
- Daha önceki beyannamelere ilişkin düzeltmeler

Gerekli vergi kodlarının ve genel muhasebe kodlarının sayısı göz önünde bulundurulduğunda, gerekli beyanlardan oluşan bu geniş listenin benimsenmesi veya uygulanmasının güç olması muhtemeldir.

- Beyannamenin düzeltilmesi

5.000 Suudi Arabistan Riyalinden (yaklaşık 1.300 ABD Doları) daha büyük hatalar olması durumunda daha önceki vergi beyannamesinin düzeltilmesi gerekmektedir. Bununla beraber vergi kaçırma veya kasti olarak hüküm ihlali olması durumunda ise tarhiyatın değiştirilmesine ilişkin süre aşımı süresi 20 yıla kadar uzayabilir.

- Vergi kayıtları

Kayıtların vergi döneminin sonundan itibaren 6 yıl boyunca saklanması zorunludur. Sermaye varlıklarına ilişkin kayıtların ise 6 veya 10 yıllık bir süreyle saklanmak zorunda olduğu belirtilmiştir. Ancak gerekli görülen durumlarda kayıtlar 5 yıl daha saklanabilir.

- Önceden kazanılmış hakların korunması hükümleri

Sözleşmelere ilişkin kazanılmış hakların korunmasına ilişkin hükümler söz konusu olduğunda, müşteri indirilecek KDV'nin tamamını talep edebildiğini belgelemek zorundadır. Bu bakımdan vergi dairesine bir başvuru yapılması gerekli görülmemiştir, ayrıca mevzuatta bu sözleşmeler için herhangi bir minimum değer de öngörülmemiştir.

Gelecek adımlar

GAZT, önerilen katma değer vergisi ve KDV'nin işlerine olan etkileri konusundaki farkındalık düzeyini artırmak için iş gruplarıyla aktif olarak etkileşim kurmak amacıyla çeşitli oturumlar düzenlemektedir. KİK (Kuzey Arap Ülkeleri İşbirliği Konseyi) bölgesinde faaliyet gösteren ithalatçıların ve diğer işletmelerin ilgili KİK üye ülkelerinin KDV yasalarına uymak için acil adımlar atması büyük önem arz etmektedir.

KİK işletmelerinin, KDV'nin tüm faaliyetleri üzerindeki etkisini belirlemek için bir KDV etki değerlendirmesine başlamalarının faydalı olacağı düşünülmektedir. Bu değerlendirmede, KDV'nin aşağıdaki ana alanlar üzerindeki etkisi dikkate alınmalıdır:

- Finans ve muhasebe bilgi teknolojileri ve sistemleri
- Vergi ve uyumluluk
- Tedarik zinciri – mal ve hizmetler
- Sözleşmeler
- Satış ve pazarlama
- Hukuki yapı
- İnsan kaynakları

Bu makede yer alan açıklamalar, yazarının konu hakkındaki kişisel görüşünü yansıtmaktadır. Makedeki bilgi ve açıklamalardan dolayı EY ve/veya Kuzey YMM ve Bağımsız Denetim A.Ş.'ye sorumluluk iddiasında bulunulamaz. Mevzuatın sık değiştirilen ve farklı anlayışlarla yorumlanabilen yapısı nedeniyle, herhangi bir konuda uygulama yapılmadan önce konunun uzmanlarından profesyonel yardım alınmasını tavsiye ederiz.